

Gud glemmer dig ikke

Daniels Bog

Sommerteenbibeltimer 2026

Indhold

Overordnet beskrivelse	3
Temaet	3
Formen	3
Smågrupper	3
Bibeltime 1 – I en fremmed konges tjeneste	4
Bibeltime 2 – Daniel drømmetyder	6
Bibeltime 3 – Knæle for Gud eller Nebukadnesar	8
Bibeltime 4 – Hvem har magten?	11
Bibeltime 5 – En sand gyser	13
Bibeltime 6 – Lydighed og løver	16
Smågruppesamlingerne	18
Samling 1	19
Samling 2	19
Samling 3	20
Samling 4	20
Samling 5	21
Samling 6	21

Overordnet beskrivelse

Dette materiale er udarbejdet til dig, der skal holde bibeltimer for teenagere i en eller anden sammenhæng f.eks. på lejr eller bibelcamping. Materialet består af oplæg til 6 bibeltimer. De er tænkt som et samlet forløb under et samlet tema, men der er også mulighed for at plukke enkelte oplæg ud. Bibeltimerne er udarbejdet af IMU's undervisningskonsulent med inspiration fra DFS's lejr materiale for sommeren, sådan at børn, juniorer og teenagere vil dykke ned i samme tema med forskellige vinkler.

Temaet

Det overordnede tema er: "I Kongens tjeneste" og tager udgangspunkt i Daniels Bog. Daniel var en ung israelit, der blev taget fra sit hjemland, for at tjene kong Nebukadnesar i Babylon. Men hvilken konge er det egentlig Daniel tjener? Gud eller Nebukadnesar? Vi skal dykke ned i hvordan Daniel kombinerer sin tjeneste for babylonerkongen med sin tjeneste for Gud.

Formen

Der er ikke tale om "færdige" bibeltimer. Det er meningen at du selv skal arbejde med bibelteksterne og stoffet og få det ind under huden, inden du er klar til at formidle det videre til teenagerne. Det er en god idé at tænke på måder at aktivere teenagerne i løbet af bibeltimen, så de forbliver engagerede. Det kan f.eks. være videoer, icebreakers, samtale spørgsmål, lege og lignende. Du kan finde inspiration til dette i materialet Inspiration til Teenledere, der kan bestilles på <https://www.imu.dk/bestil-materiale>

Smågrupper

Til hver bibeltime er der udarbejdet samtaleark. Disse findes i slutningen af dokumentet. Det er meningen at disse kan bruges i f.eks. smågrupper. Smågrupper består af 4-6 teenagere og ledes af en smågruppeleder. Det gode ved en smågruppe er, at teenageren ikke skal forholde sig til så mange andre, hvorfor fortroligheden kan få rum. Guds velsignelse over dit gode arbejde.

Jeg ønsker dig Guds rige velsignelse over dit gode arbejde.

Med kærlig hilsen Anders Bjerregaard, undervisningskonsulent i IMU

Bibeltime 1 – I en fremmed konges tjeneste

Tekst

[Dan 1,1-21](#)

Baggrund:

Vi lægger denne baggrundsfortælling ud med at tale om strukturen i Daniels Bog. Bogen er nemlig bygget op på en ret særlig måde. Dan 1-6 er fortællingen om Daniel og hans venner. Dan 7-12 er mere profetiske drømmesyn. I dette materiale går vi igennem Dan 1-6, for det er svært at undervise godt om 7-12.

Daniels bog drejer sig sjovt nok om hovedpersonen; Daniel. Daniel er vokset op i en velstående slægt, og en rig familie. Han er vokset op i Jerusalem, men da kong Nebudkansesar erobrede byen omkring 605 f.Kr. blev Daniel deporteret.

Nebukadnesar var konge i det store imperium, der hed Babylon. Det var datidens supermagt, der dominerede Mellemøsten med hård hånd. En måde at dominere på, var at sikre sig at alle de rigeste og klogeste mennesker, var en del af Babylon.

Derfor beordrede Nebukadnesar sin hofchef at udvælge sig de bedste unge mænd fra Jerusalem, der skulle med tilbage til Babylon. Det var de rigeste, smukkeste og klogeste mænd i hele Jerusalem, der blev taget tilbage til Babylon. Flere fra kongeslægten kom med. Daniel var en af dem. Udover de unge mænd, tog babylonerne også

Daniel kom i sådan en babylonsk skole, hvor han skulle lære at opføre sig som en god babyloner. I tre år skulle Daniel og hans venner lære at skrive og tale et fremmed sprog, og oplæres i al slags visdom, så de kunne tjene Babylons konge bedst muligt.

Hensigten med at tage de unge mænd til Babylon var tofoldig: De unge mænd skulle være en slags gidsler, der skulle sikre at Judas konge forblev trofast mod Babylon. De unge mænd skulle oplæres i kaldæisk (babylonisk) kultur og religion, så de kunne tjene kongen som rådgivere. Derfor får de oplæring i at tjene babylonernes gud Marduk, de får oplæring i at tyde drømme og stjerner. De får også nye, babyloniske navne, der skal gøre at de unge mænd ligger deres jødiske tro og kultur bag sig.

Det lykkes ikke for babylonerne at få de unge mænd til at lægge deres tro og kultur fra sig. Da kongen sørger for mad og vin til de unge mænd, vælger de at lade være med at spise det. Det gør de (måske) fordi maden er uren i jødiske standarder. Måske kommer det fra urene dyr som svin. Måske var vinen blevet indviet som offer til en af Babylons guder. Derfor ville de ikke spise eller drikke det.

Mål:

- Teenageren skal forstå at selv når det ser sort ud, har Gud kontrol
- Teenageren skal se at Gud kan bruge os i alle situationer
- Teenageren skal forstå, at Gud hjælper os til at være trofaste mod Ham.

Forklaring:

Det er et ret pakket kapitel det her. Du har allerede fået en hel masse facts i baggrunden for dette kapitel, men nu skal vi ned i hvad det egentligt betyder.

Det første vi skal bide mærke i, er at Jerusalem faktisk bliver belejret og falder. At templet bliver rippet for guld og værdigenstande, og at eliten i byen forsvinder til Babylon. Alligevel kan forfatteren skrive at Gud gav Judas kong Jojakim i Nebukadnesars magt. Det kan virke som en lille detalje, men den er vigtig:

Selv om det ser ud til at Gud er magtesløs, kan det spille ind i Hans historie. Det er Guds vilje at Jerusalem skal tabe, for jøderne har ikke været trofaste over for Gud. Men Gud er med i det. Og selv om Han straffer dem, forlader Han dem ikke. Gud bliver hos de unge mænd i Babylon. Og hos resten i Juda.

Det betyder ikke at vi skal forsøge at gætte på, hvor Gud er i forfærdelige situationer i verden, men vi kan dog finde trøst i at Han er med, også når det ser håbløst ud.

Daniel var en ung mand. Han var nok en teenager. Ligesom dine tilhørere kommer til at være det. Han boede i Jerusalem, hvor han så ret brutalt blev hevet op med rode for at bo i et andet land, hvor han ikke kunne sproget. Her bliver han sat i skole, hvor han skal glemme alt om sit ophav og baggrund. Det er brutalt for en ung mand. Han bliver sat i situationer, hvor han kan risikere at fornærme Nebukadnesar ved at takke nej til den mad, der bliver serveret, eller også kan han takke nej til maden og følge sin Guds bud.

Men selv om det ser håbløst ud, og at Daniel skal træffe svære beslutninger, holder han fast i Gud. Selv om Daniel er en teenager i et fremmed land, hvor han ikke kan sproget, bruger Gud ham alligevel til at gøre store ting. De ting skal vi se flere af i de kommende bibeltimer, men bare det, at Daniel og hans venner ender med at være ti gange visere end alle de andre rådgivere, viser at selvom vi er i svære situationer, kan Gud bruge os til store ting.

Det er ikke ligefrem et let valg at holde på sin kultur og sin tro, når det kan have konsekvenser. Men Daniel vælger at gøre det. Selv om det er nogle svære og hårde situationer, Daniel befinder sig i, bliver han velsignet af Gud. Gud har ikke forladt eller glemt Daniel. Gud er til stede, og Han er trofast. Så når Daniel vælger at være vegetar for Gud, så velsigner Gud ham og hans venner, så de blive bedre og sundere end de andre unge mænd.

Punkter til videre overvejelse:

- Har du selv været i situationer, hvor Gud har brugt dig på trods af, at dine omstændigheder har været svære?
- Hvordan har du det selv med at være trofast mod Gud, når det kan have konsekvenser?
- Hvordan oplever du Guds trofasthed i dit liv?
- Hvordan kan det trøste os, at Gud er nær, selv når det virker som om Han har glemt os?

Bibeltime 2 – Daniel drømmetyder

Tekst

[Dan 2,1-49](#)

Baggrund:

Der er krise i Babylon. Kongen har haft en drøm, der skal tydes. I Babylon og i Mellemøsten generelt i den tid, havde drømme en væsentlig betydning for hvordan man skulle agere i sit vågne liv. I drømmene kunne guderne tale til en. Men drømmene skulle tolkes. Derfor havde konger ansat flere drømmetydere ved hoffet, der skulle kunne tyde de drømme, guderne gav kongen. Flere af nationerne på den tid havde endda drømmetyderbøger, der fortalte hvad forskellige temaer i drømme betød. Nebukadnesar havde haft en drøm, der skulle tydes. Men han ville ikke bare have den tydet som normalt, for en dygtig drømmetyder burde ikke blot kunne fortælle, hvad der skal tolkes ud af drømmen. Han burde vide hvad drømmen var.

Kongen vidste at drømmen var vigtig, og at den kom fra en af guderne. Han vidste dog ikke at den kom fra den eneste Gud. Men fordi kongen vidste at det var en vigtig drøm, stillede han høje, ja umulige krav til sine vismænd. At de skulle sønderlæmmes, hvis ikke nogen kunne gætte drømmen og give den en tydning. Det ville ikke bare påvirke de andre vismænd, men også Daniel og hans venner. Derfor gik Daniel til kongen og bad om en tidsfrist, så skulle han nok tyde drømmen.

Daniel vælger så at bede til Gud. Han ved at opgaven er umulig for mennesker, men at intet er umuligt for Gud, for Gud kender menneskers hjerter og tanker, og Han ved hvad Nebukadnesar har drømt. De andre vismænd har ikke en chance for at tyde drømmen, for deres guder er fjerne og afmægtige.

Daniel får givet både drømmen og tydningen af Gud, så han går til Nebukadnesar. For det er nemlig Gud, der har givet Nebukadnesar drømmen. Derfor får Daniel mulighed for at vidne om Guds almagt.

Drømmen var af en stor billedstøtte, der var lavet af flere forskellige materialer, der blev knust af en sten. Daniel tyder drømmen, sådan at de forskellige lag i statuen er forskellige riger. Flere mener at rigerne er fordelt sådan:

Babylon
(605-539 f. Kr.)

Medien/Persien
(539-331 f. Kr.)

Grækenland (331-
63 f. Kr.)

Rom
(fra ca. 190 f. Kr.)

En sten skal rives løs en dag, ikke af menneskers hænder men af Gud, og skal knuse rigerne. Det er en anden historie at fortælle hvordan, men det skete ganske reelt.

Mål:

- Teenageren skal forstå at bøn virkelig virker
- Teenageren skal se at for Gud er selv det umulige muligt
- Teenageren skal se at Gud er historiens herre

Forklaring:

I sidste bibeltime så vi at Daniel og hans venner var blevet oplært i at være kongens vismænd. Det betyder at de har fået undervisning i både astrologi og drømmetydning. Daniel og hans venner er altså en del af flokken, der skal tyde kongens drøm.

Kongen har enten glemt hvad han har drømt, eller også vil han sætte sine vismænd på prøve ved at tilbageholde drømmens indhold, så de kan vise deres værd. For lige at hæve indsatsen, truer kongen også med at hvis ikke drømmens indhold både bliver gættet og tydet, vil han jævne sine vismænds huse med jorden, og torturere alle vismændene.

Det reagerer vismændene jo på, for det er en umulig opgave. Men Daniel og hans venner reagerer på en anden måde. De beder. De ved at Gud ikke har glemt dem, og at Han helt sikkert ved, hvad drømmens indhold er. De beder i længere tid over det, og pludselig åbenbarer Gud drømmens indhold for de unge mænd.

Som respons på den åbenbaring takker de Gud med lovsang. De ved godt at denne åbenbaring ikke kunne komme fra dem selv. Det var Guds vilje.

Så går Daniel til kongen og udlægger drømmens indhold og betydning for ham. Statuen er forskellige imperier, der skal komme igennem tiden. Babylon er det gyldne hoved af statuen, siden skal metallerne gøres mindre ædle for til sidst at være en blanding af ler og jern. Du kan se på figuren ovenfor, hvilke riger, der er hvilket lag i modellen.

Ens for alle riger, er at Gud vil rykke en sten fri, der skal knuse dem alle. Når de riger er knust, skal der opstå et Guds rige, der skal vare til evig tid.

Man kunne jo levende forestille sig, at en konge, der har truet med at torturere alle sine vismænd, måske ville tage den tolkning dårligt ned. Det gjorde han ikke. Han begyndte at tilbede Daniels Gud. Nebukadnesar anerkendte at Israels Gud er stor og mægtig. Gudernes Gud. I stedet for at reagere voldsomt, valgte Nebukadnesar at forfremme Daniel og hans venner.

Punkter til videre overvejelse:

- Hvordan kan vi stole på at Gud kan gøre det umulige muligt?
- Har du haft nogle oplevelser med bøn, hvor Gud har gjort noget?
- Hvad tænker du om at Gud handler i historien? Selv når det kan virke svært at se?

Bibeltime 3 – Knæle for Gud eller Nebukadnesar

Tekst

[Dan 3,1-30](#)

Baggrund:

Det er lidt påfaldende at Nebukadnesar netop har haft en drøm, hvor en statue af forskellige materialer blev knust af en rullende sten, og ganske kort tid efter begynder han at opstille en billedstøtte af det pureste guld. Det lugter af at selv om, at Nebukadnesar havde en vild oplevelse med Israels Gud, kunne han ikke affinde sig med at hans rige skulle være midlertidigt. I samtalen med Daniel fik Nebukadnesar at vide, at hans rige var hovedet af guld. Nu bygger han en statue kun af guld.

Statuen var formegentlig ikke af Nebukadnesar, men af en af de babyloniske guder. Kongen inviterer alle sine magtfulde undersåtter til at komme og knæle for den store statue, for at sige at Babylons guder var større og mægtigere end nogen andre.

Daniels venner valgte ikke at knæle ned for gudestatuen. Det gjorde de ikke, fordi de tror på Israels Gud. Gud har sagt at man ikke må have andre guder end ham, så derfor nægtede mændene at knæle for den fremmede gudestatue.

Det var der nogle af de lokale vismænd, der udnyttede til deres fordel. De var formegentlig misundelige over at nogle af de jøder, der var blevet besejret og kommet i eksil i Babylon, der havde tiltusket sig at være ledere og statholdere i provinsen Babylon, der var den mest prestigefyldte af alle provinserne.

Da de lokale vismænd så, at der ikke var en af de jødiske mænd, der knælede, gik de til kongen og sladrede om de jødiske mænd. Det gjorde de, fordi straffen for ikke at knæle for guldstatuen, var at blive kastet i en brændeovn. Det er formegentlig en af de store smelteovne, man smeltede metaller med, eller brændte mursten med i Babylon. Altså en ovn, med en seriøst høj temperatur.

På den måde kunne de lokale kaldæiske vismænd komme af med de slavegjorte, besejrede jøder, der pludselige havde overhalet de kaldæiske vismænd i både position, magt og visdom.

Trodser man en konge, bliver kongen vred. Daniels venner trodsede kong Nebukadnesar, fordi de ikke ville knæle for andre guder end den ene sande Gud. Derfor bliver de smidt i ovnen. De blev dømt til døden af en rasende konge.

Da Guds engel viser sig i ovnen, og at mændene er fuldstændig skadesfri efter denne dødsdom, erkender Nebukadnesar sit nederlag. Han siger at ingen kan redde som Israels Gud. Israels Gud er den højeste af alle. Derfor udsender kongen et edikt. Altså en bestemmelse, der siger at ingen må håne Israels Gud, for Han er så storslået.

Mål:

- Teenageren skal opleve at Gud kan redde
- Teenageren skal se at det kan have omkostninger at holde fast på sin tro
- Teenageren skal lære, at Gud er trofast.

Forklaring:

Daniel fylder intet i dette kapitel. I stedet er det hans venner, der får rampelyset i denne historie. Det er så også sidste gang, vi hører om Daniels venner i hele bogen.

Nebukadnesar har bygget en gudestatue. Som jeg skrev i baggrunden for kapitlet, har han sikkert gjort det i trods mod Israels Guds drøm. Han vil vise at Babylons guder er stærke nok til at Babylon skal være et evigt rige, der aldrig nogensinde falder. Man kan altså kalde det, der sker her i kapitlet for en slags styrkeprøve mellem kong Nebukadnesar og Babylons guder på den ene side, og så Daniels venner og Gud på den anden side.

Daniels venner vil ikke knæle for den store statue, for Gud har sagt, at man ikke må tilbede andre guder end Ham. At knæle for Babylons gud, ville være at tilbede en fremmed Gud. Derfor kan Daniels venner ikke gøre, hvad kongen ønsker.

Det er der nogle babyloniske vismænd, der ser. De ser også deres snit til at få Daniels venner af vejen. Vennerne har nemlig fået store magtpositioner i Babylon, efter at Nebukadnesars drøm blev tydet. De er blevet de mægtigste statholdere i de bedste proviser i hele riget. Det kan de lokale vismænd ikke tåle. Derfor sladrer de til kongen. Så kan de babyloniske vismænd måske overtage de gode jobs.

Nebukadnesar bliver vred over at Daniels venner ikke vil knæle for statuen, når de skal. Konger bliver altid vrede, når deres undersåtter ikke følger deres ordrer. Men Nebukadnesar giver dem en chance til. De kan få lov til at leve, hvis de tilbeder statuen. Det har vennerne ingen interesse i, for de ved at Gud er større og mægtigere end både kongen og statuen.

De viser stort mod og siger "Vi vil ikke tilbede din statue. Vores Gud kan redde os ud af ovnen, hvis Han vil. Og selv hvis Han ikke vil, vil vi ikke tilbede din statue."

Det medfører at vennerne bliver smidt ind i ovnen. De var trofaste mod Gud. De vidste godt at de kunne risikere at dø, for de vidste reelt ikke om Gud ville redde dem. Men de vidste at Gud kunne redde dem. Den trofasthed belønnede Gud. Inde i ovnen kommer Guds engel. Han sørger for at mændene ikke bliver brændt af ilden. Han sørger for at de ikke engang får brændt øjenbrynene af.

Da ilden er gået ud, og ovnen er slukket, kommer vennerne ud af ovnen. Nebukadnesar erkender sit nederlag, og kalder Gud for den højeste Gud. Der er ingen, der kan redde som Han. Igen går det som med drømmen, at Nebukadnesar faktisk ender med at tilbede Israels Gud. Han gør det endda ulovligt at håne denne Gud. Så vennernes tro blev et vidnesbyrd, der fik den mægtigste mand i verden til at bøje knæ for Israels Gud.

Punkter til videre overvejelse:

- Hvordan oplever du at Gud er trofast?
- Har du oplevet at det koster dig noget, at være trofast mod Gud?
- Hvordan skal vi tænke om den måde, Gud belønner vennernes trofasthed på i forhold til vores kristenliv i dag?
- Hvad betyder det for dig, at Gud er større og stærkere end verdens mægtigste konge og hans guder?

Bibeltime 4 – Hvem har magten?

Tekst

[Dan 3,31-4,34](#)

Baggrund:

Vi var igennem lidt af det samme baggrundsstof i Bibeltime 2. For igen har kongen en drøm. Som bekendt havde kongen drømmetydere og vismænd ansat til at tyde drømme og syner for kongen. Kongen havde nogle, der var helt tæt knyttet til hoffet. De var ikke i stand til at give en tydning. I hvert fald ikke en tydning, der kunne give kongen ro i sindet. Derfor hidkalder han sin dygtigste drømmetyder, Daniel. Daniel har jo virkelig vist sit værd tidligere, så det er også ham, der skal tage sig af denne svære situation.

Nebukadnesar indrømmer i v. 5 at han anerkender at guderne arbejder i Daniel, der har fået et babylonsk navn efter en af deres mægtige guder. Men at Nebukadnesar på trods af at have set Gud gøre mirakel på mirakel blandt Daniel og hans venner, stadig ikke bekender sig til at tro på Israels Gud som den ene sande Gud.

Nebukadnesar er bange. Mere bange end han var i kap. 2. Her i kap. 4 er han grebet af rædsel. For han har en fornemmelse af at drømmen handler om ham.

Daniel tyder drømmen, og fortæller at Gud vil fælde det mægtige træ, Nebukadnesar, hvis ikke han omvender sig og tror på Gud. Når træet er fældet, skal straffen lyde på at kongen i *syv perioder* skal være som et vildt dyr. Syv perioder er et nøgletal her. Tallet 7 er i Bibelen Guds tal. Det betyder altså at Nebukadnesar skal være som et vildt dyr i et tidsrum, der er bestemt af Gud, og som kun Gud kender.

Lænken af jern og kobber, der skal være om den tilbagestående rodstub, er faktisk til for at beskytte stubben. Så der igen kan opstå liv fra den lille rodstub.

Så gik der et år. 12 måneder præcist, og kongen fortsatte med ikke at omvende sig til Gud. Han var stolt af sig selv og sit livsværk. Stolt af sit kongerige. Der blev han ramt af drømmes konsekvenser.

Da de syv perioder var gået, blev Nebukadnesar igen indsat som konge i Babylon. Men nu var hans hjerte omvendt til at tro på Gud som den eneste og mægtigste Gud.

Mål:

- Teenageren skal forstå at Gud kan nå ind til alle mennesker – uanset hvor umuligt det virker.
- Teenageren skal forstå, at Gud ønsker at have fællesskab med alle – selv folk som Nebukadnesar.
- Teenageren skal opmuntres til at fortælle andre om Jesus, for måske kan der ske noget lige så vildt som der skete for Nebukadnesar.

Forklaring:

Der sker noget påfaldende i dette kapitel. Vi skifter totalt fortællerperspektiv. I de andre kapitler har vi haft en fortæller, der har fortalt historien om Daniel og hans venner. Nu skifter vi til en jeg-fortæller. Den jeg-fortæller hedder Nebukadnesar. Det er hans vidnesbyrd, om hvordan han kom til at tro på Gud som den eneste og mægtigste Gud.

Nebukadnesar vågner fra en drøm. Han er bange. Det har han prøvet før. Men det her er anderledes. Det er som om han ved, at det her ikke handler om hans kongerige. Det handler om ham. Derfor kalder han alle sine drømmetydere ind. De kan eller vil ikke fortælle ham tydningen. For hvis de kunne, var de helt sikkert bange for hvordan Nebukadnesar ville reagere. Han har jo en historik som ret voldsomt reagerende, når tingene ikke går efter hans hoved.

Derfor kalder han Daniel ind. Daniel har fået navn efter en af Babylons mægtige guder, og Nebukadnesar er sikker på at alle guderne arbejder igennem Daniel. Det er fejlen. For det er kun Israels Gud, der arbejder i Daniel. Men Daniel tyder drømmen for kongen.

Kongen havde drømt om et træ, der kunne ses fra hele jorden, og alle mennesker kunne spise af. Ned fra himlen kom en vægter (en engel) og beordrede at træet skulle fældes. Om stubben skulle der lægges en lænke af kobber og jern.

Træet var kongen. Han var stor og mægtig. Folk blev mætte af frugterne af hans arbejde. Men Gud ville fælde træet. Kongen skulle falde fra sin magt og position. Men han skulle ikke dø. Stubben skulle blive tilbage, og fra den kunne der skyde nyt liv. Men kongen skulle blive som et vildt dyr.

Det skulle alt sammen ske, hvis ikke kongen omvendte sig.

Daniel havde ikke lyst til at give denne nyhed. Ikke af frygt, men fordi han virkelig bekymrede sig om kongen. Han ønskede at straffen skulle ramme en af kongens modstandere i stedet, men det var ikke Daniels beslutning. Det var Guds.

Kongen forsøgte at tage ordene til efterretning, men efter et år, kunne han ikke formå det. Derfor blev han ramt af straffen i syv perioder. Vi ved ikke hvor lang tid det er, men vi ved at det var lang nok tid til, at da kongen fik sin forstand tilbage, begyndte han at tilbede Gud som den eneste Gud. Han var blevet omvendt fra sine egne veje. Det er kongens vidnesbyrd.

Punkter til videre overvejelse:

- Har du oplevet at nogle mennesker, der er stærke modstandere af kristendommen kom til tro?
- Hvad betyder det, at Gud kæmper så hårdt, for at nå ind til Nebukadnesars hjerte?
- Hvordan ville denne historie se ud i 2026?
- Hvad tænker du om at Gud kan tale til os i drømme?

Bibeltid 5 – En sand gyser

Tekst

[Dan 5,1-6,1](#)

Baggrund:

Nu kommer vi ind til introduktionen af en ny konge i Babylon. Der er gået en del år fra Daniel kom til Babylon i eksil i 605 f.Kr. Vi ved at Kong Belshassars sidste regeringsår var i 539 f.Kr. Der er gået 66 år. Så Daniel er i løbet af bogen gået fra at være en frisk ung teenager, til at være blevet en gammel mand. Han har levet et godt liv som rådgiver for kong Nebukadnesar. Nu er det Nebukadnesars efterfølger Belshassar, der er konge.

Der står godt nok at Belshassar er konge. Der står også at han er Nebukadnesars søn. Begge dele er sande, men også upræcise. Belshassar var søn af kong Naboid. Naboid var bare bortrejst meget af tiden, og gav hans søn, kronprins Belshassar, regeringsmagten i sit fravær. Nogle kilder siger endda at han afgav kongemagten til sin søn. Så på papiret var Naboid konge i Babylon, og hans søn Belshassar den andenmægtigste. Men der står jo i Bibelen at Nebukadnesar var Belshassars far? Ja, men det betyder at Nebukadnesar var en forfader til Belshassar. Formegentlig var Belshassar i virkeligheden Nebukadnesars barnebarn på sin mors side.

Der står i mange historiske kilder. Både i Bibelen og i de græske oldtidshistorier, at mens byen Babylon var ved, at blive erobret af Persien og dens konge Dareios, brugte kong Belshassar denne nat på at feste med mange af sine stormænd – helt ubekymret for at hans rige var ved at falde.

Det er den scene vi kommer ind i. Der holdes stor fest med masser af mad og alkohol. Der bliver drukket fra de fad og skåle, man havde erobret fra mange folkeslag. Inklusive dem, man havde taget med sig fra templet i Jerusalem.

Når de sidder der og fester og drikker af templets skåle og fade, er det en hån mod Israels Gud som for babylonerkongen var en ubetydelig lille lokal gud, der ikke kunne måle sig med de babyloniske guder. Måske gør de det i håb om, og tro på at deres babyloniske guder også er de persiske guder overlegne, så de persere, der var ved at indtage Babylon, ville blive slået tilbage af de mægtige babyloniske guder.

Men Daniels Bog understreger nu en pointe, der har været gennemgående: De babyloniske guder er af træ, jern eller guld. De er døde. Men Israels Gud er den levende Gud. Han er en Gud, der handler. Så fra ham kommer der pludselig en hånd, der skriver ord på væggen. Det er jo lige fra en gyserfilm.

Hånden skriver noget uforståeligt på væggen; Mené Mené Teqél Ufarsín. Det er aramaisk, og Daniel kan tyde det modsat de andre vismænd.

Mené nævnes to gange, og er derfor ekstra vigtigt. Det betyder enten en *mine* som er en møntenhed. Det kan også betyde at tælle. Det er sådan Daniel bruger det til at sige, at Babylons dage er talte.

Teqél har også to betydningsmuligheder. Det kan enten betyde en *sekel* som er en møntenhed, der er en halvtredsindtyvendedel af en *mine*. Men her skal det forstås som at veje. Altså er Belshassar vejet og fundet for let. Derfor bliver han straffet.

Ufarsín er flertalsudgaven af ordet *Peres*. Det betyder halvdel. Sjovt nok er det også en møntenhed, der er en halv *sekel*. Rækkefølgen af ordene har helt sikkert en hentydning til at de babyloniske konger falder i kvalitet, og nu er bunden nået med Belshassar. Men den tolkning, Daniel lægger ned over det, er ordets egentlige betydning: Halvdel. Babylon skal deles i to halvdele mellem Medien og Persien.

Det skete så samme nat.

Mål:

- Teenageren skal forstå, at der er forskel på guder, og at Gud er den levende og mægtigste Gud.
- Teenageren skal forstå, at Gud kan tale på mange måder
- Teenageren skal se at Gud er med sit folk, uanset hvordan verden omkring dem ser ud.

Forklaring:

Der er gået en del år fra kapitel 4 til 5. Nu er det ikke længere Nebukadnesar, der er konge, men hans barnebarn Belshassar. Vi får fortalt denne historie af en vigtig årsag. Vi får lov til at se, hvordan Nebukadnesars drøm fra kapitel 2 går i opfyldelse. Vi er her vidner til, at statuens guldhoveds tid er forbi. Nu er vi på vej ned til overkroppen. Medien og Persien. En forringelse af metallet i statuen.

Grunden til at det skifter lige her, er nok mere kompleks end som så. Men det virker til at anledningen, er at Belshassar er en ond konge. En konge, der har tilsidesat Daniel og hans venner som rådgivere. En konge, der er ligeglad med Guds folk i sit land. En konge, der er ligeglad med Gud, for hans lands storguder, er langt større end en lille lokal gud fra Jerusalem.

At Belshassar fører sig frem, uden at have nogen respekt for Gud. At han drikker af de bægere, der var reserveret til Gud, virker til at være dråben, der får bægeret til at flyde over. Han skal straffes. Han skal se, at babylons guder er døde guder, og ikke er mægtigere end Persiens. De er ikke mægtigere end nogen som helst, for de er døde og lavet af guld, træ eller andet metal. De er ikke levende som Israels Gud er levende.

Derfor sender Gud en hånd, der skiver på væggen.

Forståeligt nok, bliver Belshassar hvid i ansigtet. Han bliver helt vildt bange. Det ville vi nok alle sammen, uanset hvor i verden vi er. Kongen kaldet derfor sine bedste vismænd ind – dem han har sat over Daniel i vigtighed. De kan ikke tyde skriften på væggen.

Men dronningen har et forslag. Dronningen her er formegentlig ikke Belshassars hustru, men hans mor. Altså kong Naboids dronning. Det ville i så fald gøre hende til Nebukadnesars datter. Hun ville kunne huske at hendes far, havde brugt Daniel som vismand, drømmetyder og meget andet. Så hun anbefalede sin søn, at rådspørge sig hos den efterhånden gamle mand, Daniel.

Daniel havde nok ikke mistet sin plads som en del af hoffet, eftersom kongen hurtigt kunne få fat på ham. Det virker ikke som om, der er specielt varme følelser mellem de to. Daniel forsøgte sig ikke med en ærbødig hilsen, da han møder kongen. Han går lige på, og siger at Belshassar ikke har ydmyget sit hjerte som Nebukadnesar havde gjort det i kap. 4.

Daniel har heller ikke noget forbehold mod at tyde de hårde ord for Belshassar. Han har ikke sympati for den unge konge, som han havde det for Nebukadnesar i sidste kapitel. Han fortæller lige ud, hvad teksten siger. Det kan du se mere om i *Baggrund*.

Daniel får rollen som rigets tredjemægtigste mand, men det ender hurtigt, for kongen dør samme nat.

Punkter til videre overvejelse:

- Hvad tænker du om ydmyghed over for Gud? Hvordan adskiller Belshassar sig fra Nebukadnesar?
- Hvad siger hånden og skriften på væggen, om hvordan Gud kan tale til mennesker?
- Hvad betyder det for dig, at Gud stadig prøver at komme i kontakt med en konge så dårlig som Belshassar?
- Hvad tænker du, om at Gud er den levende Gud, og at alle andre er døde figurer, der ikke kan høre?
- Hvad tænker du om at Gud stadig er med Daniel og bruger ham, selv om Belshassar er en dårlig konge, og at der er krig i byen omkring dem?

Bibeltime 6 – Lydighed og løver

Tekst

[Dan 6,1-29](#)

Baggrund:

Så blev Babylon overtaget. De blev overtaget af kong Dareios. Ingen ved helt hvem denne Dareios var. Persiens konge Kyros, var overkonge over Persien, da Babylon blev indtaget. Dareios har formegentlig været en form for statholder eller underkonge til Kyros. I den danske tekst står der, at han overtog kongedømmet, men i den hebraiske tekst står der, at han *modtog* kongedømmet. Altså at han blev givet det af en anden. Den anden har nok været overkongen Kyros, der gav magten i en af Persiens provinser til den ukendte Dareios.

Dareios fik magten i Babylon, og indsatte vise og dygtige mænd til at administrere hele provinsen Babylon og sørge for at kongen ikke skulle lide tab – altså tabe penge. Det lugter altså af at Daniel er blevet flyttet fra rollen som åndelig vismand til en embedsmand. Daniel blev en rigsråd, altså en slags mellemlider mellem kongen og hans hundredeogtyve satraper. Deres rolle var at riget administrativt skulle kunne køre rundt – altså opkræve skatter, udforme love osv.

Daniel viste sig i Persien at være på samme måde som i Babylon – en arbejdshest. Og en enormt dygtig en af slagsen. Så han overgik sine kolleger i visdom. Dareios var så imponeret over Daniel, at han havde planer om at gøre ham lederen af det administrative i Babylon.

Det brød de andre embedsmænd sig ikke om, og de lagde en snu plan. De fik kongen til at underskrive et dekret, der skulle være en uslettelig lov: Alle skulle bede til kongen, som var han en slags gud. I 30 dage måtte man kun bede til kongen, ellers blev man kastet i løvekulen.

De andre embedsmænd løj endda for kongen og sagde at *alle* rigsråd (inklusive Daniel) mente at det var en god idé. Men Daniel var selvfølgelig aldrig blevet spurgt.

Dareios hoppede i fælden, og derfor måtte han smide Daniel i løvekulen, da det blev opdaget at Daniel hver dag bad til Israels Gud. Dareios forsøgte at redde situationen, men kunne ikke finde en vej ud af den. Han havde jo underskrevet en evigt gældende lov. Så Daniel blev smidt i løvekulen.

Da Daniel kom uskadt op, blev de forræderiske embedsmænd smidt i kulen i stedet. De havde jo løjet for kongen og snydt ham, så de skulle straffes.

Mål:

- Teenageren skal se at Gud passer på os.
- Teenageren skal se at bøn virkelig hjælper.
- Teenageren skal forstå at gennem 66 år var Gud trofast mod Daniel, som Daniel var trofast mod Gud.

Forklaring:

Daniel var aldrig i fare for at lide samme skæbne som kong Belshassar. Daniel var jo en slavegjort jøde, der ikke havde nogen aktie i Babylon. Men han var en dygtig og vis mand. Derfor blev han hurtigt ansat som

rigsråd under kong Dareios. På trods af at han efterhånden er en gammel mand, sker der præcist det samme for den gamle Daniel i Persien, som der skete for den unge Daniel i Babylon; Han gør det bedre end alle de andre i sin stilling. Han er så dygtig og vis, at han overgår de andre embedsmænd.

Der sker endda mere af det samme. De andre bliver misundelige på Daniel. De prøver at lokke ham i en fælde. Men Daniel laver ingen fejl i sit arbejde, så de måtte finde en anden måde at få ham ned med nakken på.

De andre embedsmænd lægger en ond plan. De går til kongen og får ham til at underskrive en lov, der siger at ingen må bede til andre end kongen i 30 dage. De lyver og siger, at alle rigsråd, inklusive Daniel er med på den idé. Det er han bare ikke.

Daniel ville aldrig følge den lov, for han tror på Israels Gud, den levende Gud. Derfor vil han ikke bede til kongen. Det ved de andre embedsmænd, og de fanger ham på fersk gerning i gang med at bede.

Det tvinger modvilligt kongen til at kaste Daniel i løvekulen.

Kongen håber at Israels Gud er med Daniel. Det er Han også. Daniel får i kulen besøg af en engel. Englen lukker løvernes gab, så de ikke kan bide eller skade ham. Dermed overlever Daniel natten uden at få så meget som en skramme.

Da Daniel kommer ud af kulen, bliver de andre embedsmænd smidt i. Sammen med deres familier. De blev alle angrebet af løverne, inden de ramte jorden. Det vidner om hvor stort et mirakel, det var at Daniel overlevede en hel nat uden en skramme.

Ikke nok med det, men Daniel oplever velsignelse resten af Dareios' og Kyros' regeringstid. Dareios bliver endda så grebet af Guds storhed og styrke, af Guds evne til at redde, at han sender en skrivelse ud, om at Gud virkelig er den levende Gud, og at ingen må håne ham. Dareios er nærmest blevet omvendt af oplevelsen med løverne.

Punkter til videre overvejelse:

- Har du oplevet at Gud griber ind og redder dig i en svær situation?
- Hvordan kan vi opleve at Gud hjælper os i dag?
- Hvad kan Daniels historie i sin helhed lære os, om at vi oplever medgang og modstand i vores liv?
- Hvad kan vi lære af Daniels trofasthed gennem 66 år? Han beder til Gud uanset omstændighederne.
- Hvad kan vi lære om Guds trofasthed mod os mennesker af denne historie?

Smågruppesamlingerne

Efter bibeltimerne er det en god idé at samles i smågrupper og behandle den bibeltid I lige har gennemgået. Der er mange måder at være sammen på. Herunder er fire forslag til måder I kan være sammen på i smågrupper efter hver bibeltid. Her kommer en kort forklaring af hvert forslag:

Walk'ntalk: Her skal I gå en tur sammen og tale om de spørgsmål, der er lavet til dagen. I har også mulighed for at tale om hvad der ellers lige fylder i jer efter bibeltiden.

Kreativ: Her vil der være forslag til forskellige kreative projekter man kan lave efter bibeltiden for at gennemarbejde bibeltiden ved at skabe noget.

Spørgehjørnet: Her skal I bruge tid på at sidde sammen og undre jer. Hvad var mærkeligt? Hvad forstod I ikke ved bibeltiden. Det gør ikke noget at stille svære spørgsmål, og det gør heller ikke noget at I ikke kan svare på alle spørgsmål. Der vil også komme nogle få eksempler på undrende spørgsmål til hver time.

Lege: Det kan være lækkert at udfolde sig fysisk og bruge kroppen lidt. Der kommer nogle forslag til lege man kan lege efter hver bibeltid. Det er også helt okay at vælge en anden leg. Man kan som leder forsøge at få gang i snakken i pauserne i legene ved f.eks. at bruge spørgsmålene fra Walk'ntalk.

Samling 1

Walk'ntalk:

- Hvad fik du ud af bibeltimen i dag?
- Har du oplevet at Gud har kontrol, selv når det ser svært ud?
- Hvordan vil du gerne være trofast mod Gud?
- Hvad tænker du om, at Gud kan bruge os i alle situationer?

Kreativ:

- [Lav Daniels mad ud af karton](#)

Spørgehjørnet:

- Hvordan ved vi, om Gud er med, når der sker frygtelige ting i verden?
- Hjælper Gud os kun, hvis vi er trofaste mod Ham?
- Hvordan skal jeg forholde mig til mine muslimske venners halal mad, når Daniel og hans venner ikke ville spise mad, der var ofret til andre guder?

Lege:

- [Daniel skulle rystes sammen med de andre vismænd. Lav et ryste-sammen løb.](#)

Samling 2

Walk'ntalk:

- Hvad fik du ud af bibeltimen i dag?
- Hvordan oplever du, at Gud hører bøn?
- Hvad betyder det for dig, at Gud gør det umulige muligt?
- Har du oplevet svære situationer som Gud har hjulpet dig ud af?

Kreativ:

[Byg en statue som Nebukadnesar](#)

Spørgehjørnet:

- Tror du stadig at Gud taler til os i drømme i dag?
- Hvordan ved man om en drøm er fra Gud?
- Hvordan tror du at vennerne oplevede at de pludselig vidste hvad drømmen var og betød?

Lege:

- [Leg drømmetyder](#)

Samling 3

Walk'ntalk:

- Hvad fik du ud af bibeltimen i dag?
- Har du oplevet at Gud kan redde os i dag?
- Hvordan tror du at vi kan være trofaste som Daniels venner?
- Hvordan ville du have reageret, hvis du var i Daniels venners situation?

Kreativ:

- [Tegn en engel med ild](#)

Spørgehjørnet:

- Hvad er en engel egentlig?
- Hvorfor har Gud så stort et problem med andre guder?
- Hvad hvis jeg ikke var lige så modig i den situation som Daniels venner?

Lege:

- [Vennerne i ildovnen](#)

Samling 4

Walk'ntalk:

- Hvad tog du med fra bibeltimen i dag?
- Hvordan kan Daniel være bekymret for kongen, der har taget ham i eksil?
- Hvad synes du om at Gud bliver ved med at komme til Nebukadnesar og få ham til at tro?

Kreativ:

- [Lav et træ som Nebukadnesars drømmetræ af karton](#)

Spørgehjørnet:

- Kan Gud styre vores tanker, når Han gør Nebukadnesar helt skør?
- Hvor meget kræver det at komme til tro, hvis det tog så meget for Nebukadnesar?

- Kan jeg også tyde drømme, når jeg er kristen?

Lege:

- [Leg "hvilket dyr er jeg" og øv jer i at tyde ting, som Daniel gjorde.](#)

Samling 5

Walk'ntalk:

- Hvad fik du ud af bibeltimen i dag?
- Hvad tænker du om at Gud er med Daniel, selv midt i en krig i byen?
- Hvorfor tror du at Gud skrev på væggen med en hånd som i en gyserfilm?
- Tror du stadig at Gud bliver vred, når mennesker håner Ham?

Kreativ:

- [Lav skriften på væggen](#)

Spørgehjørnet:

- Kan man håne Gud så meget, at Han ikke tilgiver?
- Hvordan ved jeg, om Gud prøver at komme i kontakt med mig?
- Hvordan bliver jeg ydmyg?

Lege:

- [Lav en gyser-drama](#)

Samling 6

Walk'ntalk:

- Hvad fik du ud af bibeltimen i dag?
- Hvad gør du, når du bliver misundelig på andre?
- Har du en rytme til at bruge tid med Gud ligesom Daniel havde?
- Hvordan kan Gud stoppe løverne?

Kreativ:

- [Lav Daniel i Løvekulen i perler](#)

Spørgehjørnet:

- Hvorfor stoppede Gud ikke de misundelige vismænd før?
- Hvorfor beskytter Gud ikke altid dem, der tror på Ham?
- Hvorfor beder Daniel så meget hver dag?

Lege:

- [Nu er vi igennem Dan 1-6. I kan lave et Daniel-løb for at genopfriske det hele](#)